

Tillbaka till Jesus

”Jag är Världens Ljus”

Predikan, Korskyrkan, Borås, 27 september 2009, Micael Nilsson

Vem är Gud?

- Vem säger människorna att jag är, frågar Jesus sina lärjungar. Och åsikterna var många, fast insikterna var få. Många var de som talade vitt och brett om sådant de inte förstått. Men Jesus berörde. Berörde så djupt. Berör... så djupa skikt i våra liv. Och därför har samtalet fortsatt.

Alla dessa tankar om vem han var och är, både då och nu, får mig att undra om det i själva verket inte är så att många som sagt sig ha tagit ställning till honom i själva verket inte alls har tagit ställning till honom, utan bara till sin egna idéer.

Ett barn sitter med sin målarbok, djupt koncentrerad, inne i sitt eget skapande. - Vad målar du, frågar mamma. - Jag målar av Gud, svarar barnet.

- Men, säger mamma, på vuxet vis, det är väl ingen som vet hur Gud ser ut. - Nej, svarar barnet, men det ska de snart få se.

Så målar vi upp våra egna gudsbilder - och tar ställning till dem.

- Jag tror inte på kyrkans och maktens Gud, sa en kvinna i en tidningsintervju, och avfärdade därmed en Gud som fungerade som de storas och mäktigas springsjas.

Det gör inte jag heller. Men jag vill gärna tro på den Gud David sjunger om i Ps 68: ”Herren är hans namn, jubla inför honom, de faderlösas fader, änkornas försvarare, Gud i sin heliga boning. Gud ger de ensamma ett hem och de fångna frihet och lycka...”

- Jag tror inte på en skäggig gubbe bland molnen, sa en annan. - Jag kan inte tro på en hård och dömande Gud, sa en tredje. Och så kunde vi fortsätta, liksom jag själv skulle kunna fortsätta länge med att tala om för dig vilka gudar jag inte tror på.

Men frågan är förstås viktigare: Vad är det egentligen för Gud Bibeln talar om - och vi kan tro på honom?

Så här skrev Johannes, Joh 1:18: ”Ingen har någonsin sett Gud. Den ende sonen, själv gud och alltid nära Fadern, han har förklarat honom för oss.”

Vi kan ana en del, vi kan gissa ett och annat, men ingen av oss vet vem Gud är, helt och fullt. Med den frågan behöver vi hjälp. Guds hjälp. D.v.s. Gud måste själv ta till orda och berätta. Johannes poäng är den här: Det har Gud gjort. Men inte bara med ord, utan också med liv. Jesus har levt ut den bästa av alla förklaringar vem Gud är. Som Jesus var, sådan är Gud.

Så vem var Jesus? Och vem är han för oss? Detta är på många sätt de två viktigaste frågorna i våra liv.

I Johannesevangeliet finns sju självpresentationer där Jesus förklarar för oss vem han är. De börjar alla med orden ”Jag är...” I höst vill vi gå långsamt genom bibeltexterna.

Vi vill veta två ting: 1. Vad säger egentligen Jesus om sig själv? 2. Vad betyder det för oss”

Bilder att tänka omkring

För två veckor sedan stannade vi inför den första av dem: - Jag är Livets Bröd. Nu ska vi läsa den andra: Joh 8:12: "Sedan talade Jesus till dem och sade: "Jag är världens ljus. Den som följer mig skall inte vandra i mörkret utan ha livets ljus."

Först: låt mig säga något om bildspråket. Jesus är nämligen en slags bildkonstnär. Jesus målar med sina ord som ingen annan.

En bok om kristen dogmatik är ofta tjock och tung som en tegelsten, (och ungefär lika intressant). När vi skriver läroböcker om Jesus blir språket nästan alltid högtravande och teoretiskt. Vi talar om Jesu preexistens, om treenigheten och om Gud som allstädes närvarande, osv. Där för vi långa och svåra resonemang omkring hur Jesu gudomliga och mänskliga natur förenas, och liknande. Men när han själv tar till orda använder han istället ofta enkla, jordnära, vardagsnära bilder. Bilder som blir lika tillgängliga för en analfabet som för en universitets-professor i exegetik. Han säger att han är som bröd. Du behöver inte vara professor för att veta hur viktigt det är med bröd. Det förstår en tiggare, minst lika bra.

Världens ljus

Nu säger Jesus: - Jag är ljus. Och vi vet vad ljus är. Ljus är väldigt viktigt. Utan ljus är allt mörkt. Låt oss försöka förstå vad han menar med det, så att vi sedan kan förstå vad vi ska göra med det.

Det första man behöver göra när man ska försöka förstå en bibelvers är att ta reda på vad det som sägs betydde just då. Om vi kan förstå vad det betydde just då kan vi också förstå vad det betyder idag. Vi kunde ju nu nämligen börja tänka fritt omkring allt vi kan komma på om ljus, men risken är ju att det till slut blir väldigt godtyckligt, och att vi hamnar någon helt annanstans än dit Jesus vill ta oss.

Varje text har en kontext. Varje mening i Bibeln står i ett sammanhang. Vi hittar två intressanta detaljer, ledtrådar, när vi läser den här berättelsen i sitt sammanhang. I Joh 7:37 kan man läsa: "På högtidens sista och största dag ställde sig Jesus och ropade: "Är någon törstig, så kom till mig och drick." Vi får alltså veta någonting om när detta sades, nämligen i samband med en fest, nämligen lövhyddohögtiden.

I Joh 8:20 får vi dessutom veta var Jesus var när han säger att han är Världens Ljus: "Det var vid skattkammaren han sade detta, medan han undervisade i templet." Nu vet vi alltså någonting om när Jesus sa detta, och var han sa det. Och det är intressant. Vid lövhyddohögtiden fanns nämligen en sed, en tradition. Man tände ljus, i templet. Man bar fram två stora ljusstakar, vissa uppgifter talar om att de kan ha varit mellan 20-25 meter höga. I dessa stora kandelabrar tände man lampor. I Mishna, en av judarnas heliga skrifter, kan man läsa om vilket intryck detta starka ljus gjorde på människorna i Jerusalem. Där står att det inte fanns en gård eller gränd dit ljuset inte trängde under den mörka tiden på dygnet. Ljusen lyste alltså upp hela staden. Och inte bara detta. Dessa stora ljusstakar stod placerade på kvinnornas förgård i templet, just utanför skattkammaren, d.v.s. just där Jesus står den här dagen.

Men detta var under lövhyddohögtidens slutdag, kanske t.o.m. därefter. Den sista dagen tändes inte ljusstaken. Då låg staden mörklagd igen. Förstår du nu vilken ef-

fekt det var i Jesu ord, när han står där ljusstaken stått och lyst upp allt och alla, och säger: - Jag är Världens Ljus.

Vi kan nog förstå Jesu ord på många sätt, men ska man verkligen tränga in i vad han menar just där och då, behöver man nog den bibliska referensramen till hjälp. Lövhuddohögtiden var en judisk fest där man mindes hur Gud ledde folket ut ur Egypten och in i Kaanans land. På olika sätt, bl.a. genom att bo i lövhuddor, påminde man sig om livet i öknens enkelhet, men också om Guds trofasthet under den tiden. Och om jag nu frågar dig som är en bibelläsare, vad kan de två ljusstakarna vara en påminnelse av, vad svarar du då? Två stora pelare i öknen, har du läst om något sådant? Har du läst om molnpelaren som gick framför folket om dagen och om eldpelaren som lyste om natten, som en slags manifestation av Guds närvaro dag och natt? Det var detta ljusstakarna skulle påminna om.

Och, lyssna, nu står Jesus där, som om hela historien vore regisserad av en mästerriggissör, och säger: - Jag är Världens Ljus. Jag är för världen, inte bara för er, inte bara för kyrkan, utan för världen... - Jag är för världen vad eldstoden om natten var för er i öknen. Vad var då eldstoden i öknen för det judiska folket?

Det finns åtminstone tre svar på den frågan: 1. Pelaren påminde folket om Guds närvaro. 2. Pelaren beskyddade folket. 3. Pelaren ledde folket rätt.

1. Pelaren påminde folket om Guds närvaro

Jesus är det ljuset. Jesus är påminnelsen om Guds närvaro i en mörk värld. Jesus som barnet i krubban är påminnelsen om att Gud finns mitt ibland oss. Jesus som den unge tonåringen i Nasaret är påminnelsen om att Gud inte tar några genvägar. Jesus som mannen i mitten av folksamlingen, som möter människors nöd och som vägleder med kärleksfulla ord är påminnelsen om en Gud som vill dela ditt liv, bära din nöd och leda din väg. Jesus som mannen på korset är en påminnelse om den kärlek som aldrig, vare sig viker eller sviker.

Jesus är påminnelsen om att Gud har varit här, och om att Gud fortfarande är här. Utan Jesus vore den här världen dömd. Dömd till en tillvaro utan Gud. Dömd till en tillvaro och en framtid, lagd i svaga, och ibland hårdhänta människohänder. Men nu skriver Johannes, Joh 1:5: "...ljuset lyser i mörkret, och mörkret har inte övervunnit det." Jesus är det ljuset. Han är påminnelsen om att vi inte är ensamma. Han sa: - Jag är med er alla dagar, intill tidens slut. Alla dagar. Alla slags dagar. Gods dagar. Onda dagar. Glädjedagar. Sorgedagar. Och hans närvaro kommer att påverka alla dessa dagar. David skrev i Ps 139:11-12: "Om jag säger: Mörker må täcka mig, ljuset omkring mig bli natt, så är inte mörkret mörkt för dig, natten är ljus som dagen, själva mörkret är ljus."

2. Pelaren beskyddade folket

När Gud befriat Israel från slaveriet i Egypten berättar Bibeln att Faraos rustar sin armé och sätter efter folket för att förslava dem igen. Men då händer detta, 2 Mos 14:19-20: "Guds ängel, som hade gått framför israeliternas här, flyttade sig nu och gick bakom dem. Molnpelaren som gick framför dem flyttade sig och tog plats bak-

om dem, så att den kom mellan egyptiernas här och israeliternas. Mörkret föll, och hela natten gick utan att härarna fick känning med varandra."

Mellan folket och fienden fanns en molnstod om dagen och en eldstod om natten. En pelare som beskyddade Israel, och som inte den egyptiska armén kunde, eller vågade tränga igenom.

Jesus är det ljuset. Han är ditt beskydd. Ingenting når dig som inte först måste gå igenom honom. T.o.m. när svårigheter, ja stor sorg, når dig, har det gått igenom honom, och fast du kanske aldrig förstår varför, åtminstone inte på den här sidan evigheten, så betyder det inte att han förlorat kontrollen över ditt liv, utan att han har ett sätt att vända det till det bästa.

Jesus är ditt beskydd. Det betyder inte att det alltid kommer att bli lätt, eller att inga svårigheter kommer att nå dig mer. Tvärtom säger han, Joh 16:33: "I världen får ni lida"... men lägger också till några ord, som för oss kanske framstår som en stor gåta, men som en dag ska bli fullt begripliga för oss alla: "...var inte oroliga, jag har besegrat världen." För Jesus är det ljuset. Han är ditt beskydd.

3. Pelaren ledde folket rätt

Så här berättar 2 Mos 13:21-22: "Om dagen gick Herren framför dem i en molnpelare för att visa dem vägen, och om natten gick han i en eldpelare för att lysa dem. Så kunde de vandra både dag och natt. Molnpelaren gick ständigt framför dem om dagen och eldpelaren om natten." Varje gång det var dags för folket att gå vidare lyfte sig molnpelaren. Och om natten lyste eldpelaren upp vägen. Jesus säger: - Jag är Världens Ljus. Jag är för världen det pelaren var för Israel.

Det betyder att Jesus har en väg. Jesus har en väg för världen. Om världen, mitt i alla sina kriser, där nu världens mäktiga samlas för att samtala om miljökatastrofer, ekonomiska kollapsar, utbrott av pandemier och andra sjukdomar... Om världen sökte Jesus så skulle det finnas en väg för världen. Om vårt land sökte Jesus så skulle det finnas en väg för vårt land. Och om du söker honom så har han en väg för ditt liv. För Jesus är det ljuset.

Jesus säger: - Jag är världen ljus. Det är ett oerhört anspråk. Han säger inte att han är ett ljus. Han säger att han är Ljuset. Många tomteblöss har det funnits, som sprakat och fascinerat en kort tid, men som slocknat och glömts bort, för länge sedan. Det borde väcka vem som helst till eftertanke att det 2000 år efter det att Jesus stod där på tempelplatsen och ropade ut att han är Världen Ljus fortfarande finns hundratals miljoner människor, över hela världen som säger sig ha sett hans ljus.

Avslutning

"Jag är världens ljus. Den som följer mig skall inte vandra i mörkret utan ha livets ljus." Man kan reagera på ljus på olika sätt. Om du befunnit dig i ett mörkt rum länge när tänder ett starkt ljus så kanske att du värjer dig för ljuset.

En mycket intressant text från 2 Mos berättar hur det var en gång när Gud uppenbarade sig för Israel, 2 Mos 20:18-21: "När folket blev vittne till åskan och flammorna, till hornstötarna och röken från berget darrade de av fruktan och höll sig på avstånd. Och de sade till Mose: "Tala till oss du, så skall vi lyda. Men Gud får inte tala till oss; då kommer vi att dö." Mose svarade: "Var inte rädda! Det är för att sätta er på prov

som Gud har kommit, och för att ni alltid skall frukta honom och inte synda." Och folket stod på avstånd medan Mose gick upp mot töcknet där Gud var."

Man kan välja att dra sig undan ljuset, för att man inte står ut med ljuset. Man kan föredra mörkret, eller ett liv i skuggan, för att man inte vill bli avslöjad av ljuset. Johannes skriver, 1 Joh 1:6: "Om vi säger att vi har gemenskap med honom men vandrar i mörkret, ljuger vi och handlar inte efter sanningen." Vi säger så mycket... Man kan kalla sig kristen, och säga att man tror, men ändå vandra i mörkret.

Men man kan också välja att leva i ljuset. Folket stod kvar på avstånd. Men Moses gick in i ljuset. Och Jesus sa: "Jag är världens ljus. Den som följer mig skall inte vandra i mörkret utan ha livets ljus." Med andra ord: Det är inte vad vi säger som avgör vilka människor vi blir, utan vad vi följer. Det är inte vad man säger under sin vandring, utan vilken väg man tar, som avgör vart man kommer till slut.

Så vart kommer man tillslut, om man följer Jesus?

Vi kan då och då fastna i frågorna omkring vad det kanske kostar oss att följa honom, men det finns en viktigare fråga än den om varför vägen är så smal och stenig ibland, nämligen den här: Vart är vi på väg.

Det finns ett gammalt uttryck som användes av sjömän förr i tiden, d.v.s. tiden innan modern navigationsteknik. När båten färdats genom mörka vatten och närmade sig land höll utkiken blicken stadigt riktad framåt. - Så hördes, efter lång väntan de efterlängtrade orden: - Ljus föröver. Det första ljuset från hamnen hade siktats.

Det ljuder ett liknande rop genom Bibeln: - Ljus föröver. Vi lever fortfarande i en mörklagd värld, men profeten ropar, Rom 13:12: "Natten går mot sitt slut och dagen är nära." - Ljus föröver. Vad är det för ljus han ser? Upp 22:5 förklarar: "Och det skall inte mer bli natt, och ingen behöver längre ljus från någon lampa eller solens ljus, ty Herren Gud skall lysa över dem." Så om du träffas av hans ljus, fly det inte. Följ det! För om du följer hans ljus är du på väg till en mycket, mycket ljus plats.